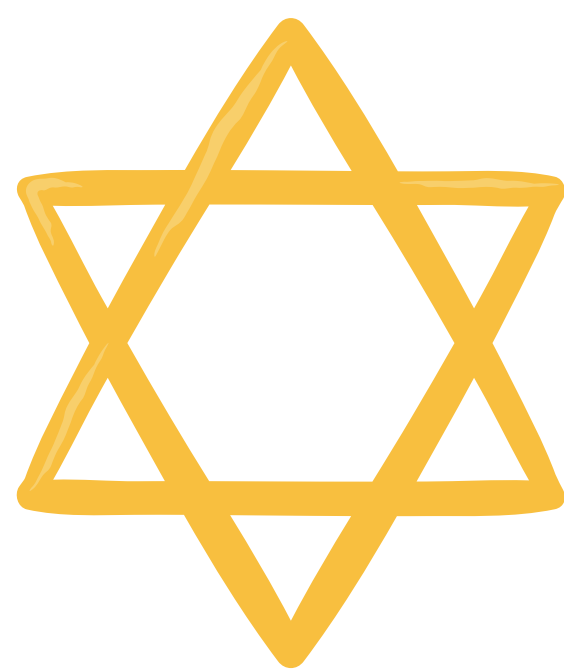

**JOODSE
FEESTEN**

Feest!

Misschien heb je wel eens naar Joodse muziek geluisterd. Joodse muziek is vaak heel erg vrolijk! Voor Joden is feestvieren voor God en met elkaar heel belangrijk. Elk jaar vieren de Joden verschillende feesten voor God. Al deze feesten hebben een eigen verhaal en betekenis. Hieronder wordt eerst iets verteld over het geloof van de Joden en daarna gaat het over de verschillende feesten.

Joodse godsdienst

Het jodendom is de godsdienst van het Joodse volk. Het is een hele oude godsdienst. De eerste Jood was Abraham. Abraham werd door God geroepen om naar het land Kanaän te gaan en alleen in Hem te geloven. In de tijd van Abraham geloofden mensen in veel verschillende goden maar Abraham geloofde alleen in de God van de Bijbel. Abraham kreeg een zoon Izak en die kreeg een zoon Jakob. Het nageslacht van Jakob is het volk Israël. Ongeveer 400 jaar later, in de tijd van Mozes, sluit God met het volk Israël een verbond. Hij geeft hun regels om te leven. Bij de leefregels horen ook de tien geboden. Door de tijd heen probeert Israël volgens de regels van God te leven. Soms gaat dat goed maar vaak is het ook heel moeilijk. Ondanks alles blijft God van Israël houden.

Joden spelen basketbal tijdens het Loofhuttenfeest. Deze Joden volgen de regels uit de Bijbel heel strikt na. Zo scheren ze bijvoorbeeld het haar boven hun oren niet omdat in de Bijbel staat dat Joden de zijkanten van hun haar niet mogen afscheren. Bron foto: Gershon Elinson/FLASH90

Soorten feesten

Ook vandaag de dag proberen de Joden volgens de regels van God te leven. Sommige Joden volgen de regels heel precies en andere Joden volgen alleen de regels die ze goed bij deze tijd vinden passen. God gaf aan de Joden ook regels over de feesten die ze moesten vieren. De Joden vieren in deze tijd drie soorten feesten.

1. Pelgrimsfeesten.

Volgens God moeten deze feesten in Jeruzalem gevierd worden. Jeruzalem is de belangrijkste stad van Israël want God wilde dat in Jeruzalem zijn tempel gebouwd zou worden. Het gaat om de volgende drie feesten: Pesach, Wekenfeest en Loofhuttenfeest.

2. De Hoge Feestdagen.

Bij de Hoge Feestdagen gaat het erom dat je het goedmaakt met de mensen om je heen en met God. Er zijn hier twee feesten: Joods Nieuwjaar en de Grote Verzoendag.

3. De Half-feestdagen.

Deze feesten zijn geen gebod van God. Er mag op deze feestdagen gewerkt worden, dat mag op de andere feestdagen niet. Het gaat om de volgende drie feesten: het Inwijdingsfeest, het Nieuwjaar van de Bomen en het Lotenfeest.

Elke week vieren de Joden ook nog de sjabbat. Dat is een rustdag op zaterdag. Op deze rustdag maken de Joden veel tijd voor God en voor elkaar.

Joodse kalender

De Joden hebben een andere kalender dan de kalender die we in Nederland gewend zijn. De Joodse kalender is op basis van de maan. Een nieuwe maand begint bij een nieuwe maan. Dat is het moment dat de maan even niet te zien is. Elke maand duurt ongeveer 29 dagen. Dat is korter dan de maanden van de Nederlandse kalender want die duren ongeveer 30 dagen. Dit zorgt ervoor dat Joden soms een schrikkelmaand, een extra maand, in het jaar hebben. Door die extra maand blijven de maanden gelijk lopen met de seizoenen. Dit is belangrijk voor de feesten omdat sommige feesten horen bij een bepaald seizoen. Zo is het Loofhuttenfeest een oogstfeest. Joden vieren dan in de herfst dat de oogst weer binnen is.

Joodse mannen met wilgentakken in de synagoge (het Joodse gebedshuis) tijdens het Loofhuttenfeest.

Bron foto: Yossi Zeligier/Flash90

De verschillende schaduwen van de maan. Nieuwe maan betekent dat de maan even helemaal niet te zien is.

De verschillende feesten

Sjabbat

Sjabbat is een Hebreeuws woord dat 'ophouden' betekent. God heeft in de tien geboden gezegd dat de Joden op de sjabbat moeten ophouden met werken. Net zoals God op de zevende dag na de schepping uitrustte van zijn werk, moeten de Joden na zes dagen werk ook uitrusten

De sjabbat begint altijd op vrijdagavond. De hele dag is men al bezig geweest om alles klaar te maken voor de avondmaaltijd. Op tafel vind je een wit tafelkleed, twee kaarsen, een kidoesjbeker en twee gevlochten broden. Vlak voor het moment dat de zon ondergaat worden de twee kaarsen aangestoken. Nadat de kaarsen zijn aangestoken gaan de mannen van het gezin naar de synagoge. De synagoge is het Joodse gebedshuis. Als de mannen weer terug zijn, worden de kinderen van het gezin gezegend. Daarna begint de maaltijd en wordt de zegen uitgesproken over de kidoesjbeker, een beker vol met wijn. Ook worden de gevlochten broden gegeten.

Sjabbatstafel met wijn, kidoesjbeker, kaarsen en gevlochten brood (challes). Bron foto: Mendy Hechtman/FLASH90

Joden vieren de Havdala-ceremonie. Je ziet op tafel de kaarsen, de wijn en de geurige kruiden staan. Bron foto: Gershon Elinson/Flash90

De volgende zaterdagochtend is er weer een dienst in de synagoge. In de middag is er tijd voor het gezin. Op zaterdagavond is er nog een ceremonie. Deze wordt de Havdalah ceremonie genoemd. Havdalah betekent 'verschil maken'. Er wordt verschil gemaakt tussen de sjabbat en de andere dagen van de week. Voor de Havdalah ceremonie wordt een kaars aangestoken. Daarna ruiken alle gezinsleden eventjes aan lekker geurende kruiden. Deze geur moeten de gezinsleden mee de week innemen, het is de geur van de sjabbat. Vervolgens wordt de kaars uitgemaakt in de wijn en is de sjabbat afgelopen.

Joods nieuwjaar (Rosj Hasjana)

Joods nieuwjaar duurt twee dagen. In de Bijbel wordt dit feest het feest van het bazuingeschal genoemd. Het feest begint met het blazen van de bazuin. Tijdens het feest zijn er heel uitgebreide synagogediensten. De mannen die naar de synagoge gaan, zijn in het wit gekleed. Ook hangt er een wit kleed voor de kast waar de Thora (de eerste vijf boeken van Mozes) ligt opgeborgen en heeft de Thora een witte hoes. De kleur laat zien waar het in de synagogedienst om gaat: schoon verschijnen voor God

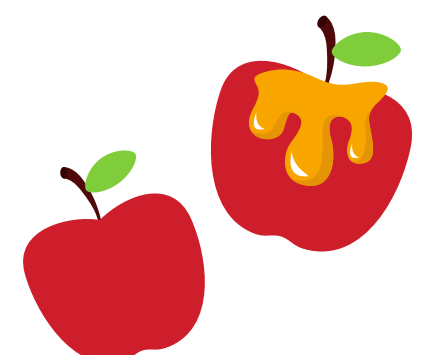
Joden geloven dat God op nieuwjaarsdag nagaat hoe ze het afgelopen jaar hebben geleefd. Welke goede en slechte dingen ze gedaan hebben. In de tien dagen na het begin van het Joodse Nieuwjaar vragen de Joden aan mensen om hen heen vergoing voor de verkeerde dingen die ze gedaan hebben. Na deze tien dagen is de Grote Verzoendag en op die dag vragen de Joden vergoing aan God

Op Rosj Hasjana eten Joden appel gedipt in honing.

Man blaast op de Sjofar. Bron foto: Yonatan Sindel/Flash90

Aan de ene kant is het Joodse Nieuwjaar serieus omdat mensen over hun zonden nadenken. Aan de andere kant is het ook een blijde dag omdat Joden met het Joodse nieuwjaar de verjaardag van de schepping vieren. Joden geloven dat God de aarde schiep op de eerste dag van de zevende maand, de dag waarop het Joodse nieuwjaar gevierd wordt. Men eet dan appel gedipt in honing en dat is heerlijk zoet. Op naar een goed nieuw jaar!

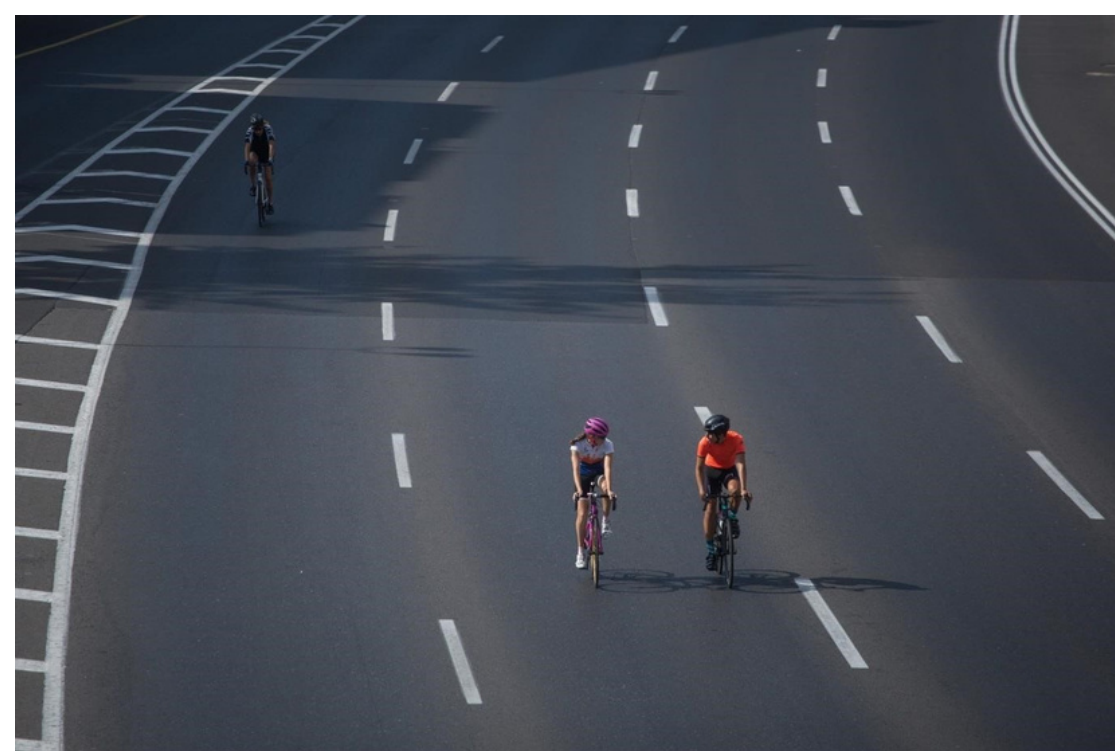
Grote Verzoendag (Jom Kipoer)

Tien dagen na het Joodse Nieuwjaar is de Grote Verzoendag. Joden geloven dat op deze dag al de zonden van het afgelopen jaar worden vergeven door God. Toen de Joden nog een tempel hadden, ging een priester met het bloed van een offerdier de tempel binnen om dat te sprenkelen op een heilige plaats. Het offerdier moest sterven voor de zonden van het volk. Tegenwoordig hebben de Joden geen tempel meer en gaat het iets anders. In plaats van om het offer gaat het nu om het bidden. Joden zijn op de Grote Verzoendag de hele dag in de synagoge en eten of drinken niets. Aan het einde van de dag wordt er op een hoorn geblazen.

Joden bidden samen tijdens Jom Kipoer. Bron foto: Ben Toren/FLASH90

Grote Verzoendag is ook een rustdag. Niemand mag dan werken. In het land Israël zijn ze daar heel streng mee. Op Grote Verzoendag rijdt er geen enkele auto, is er niks op tv of op de radio en vliegen er ook geen vliegtuigen. In de synagoge wordt gelezen uit het Bijbelboek Jona. In dat boek lezen we dat God de mensen vergaf toen ze daar om vroegen. Joden geloven dat God op dezelfde manier hen ook wil vergeven. Na Jom Kipoer is de relatie tussen God en de mens weer hersteld.

Mensen fietsen op een lege snelweg tijdens Jom Kipoer.
Bron foto: Miriam Alster/Flash 90

Loofhuttenfeest en Vreugde van de Wet (Soekot en Simchat Tora)

Het Loofhuttenfeest wordt gevierd in het najaar en duurt acht dagen. Tijdens het Loofhuttenfeest worden twee dingen gevierd. Ten eerste is het Loofhuttenfeest een dankfeest voor de oogst. Vroeger sliepen de boeren tijdens de oogst vaak in hutten op het land. Als de oogst binnen was, gingen ze naar Jeruzalem om God te bedanken. Nu leven Joden ook in hutten tijdens het Loofhuttenfeest. Dit doen ze acht dagen lang, net zo lang als de boeren dat vroeger deden. Tijdens het Loofhuttenfeest wordt er ten tweede ook gedacht aan de periode dat Israël door de woestijn trok op weg naar het Beloofde Land. God heeft toen heel goed voor zijn volk gezorgd.

Bij het Loofhuttenfeest horen ook een paar regels. Een regel is bijvoorbeeld dat de mensen tijdens het feest blij moeten zijn. Het moet echt een vrolijk feest zijn. Een andere regel is dat men tijdens het lezen van de Bijbel met een bundel takken moet zwaaien. Deze bundel bestaat uit vier verschillende soorten takken met ieder hun eigen betekenis.

Joden zwaaien met bundels takken tijdens het Loofhuttenfeest. Bron foto: Flash90

Een jongen in een loofhut. Bron foto: Noam Revkin Fenton/Flash90

**Joodse mannen dansen met Thorarollen tijdens het feest Vreugde van de Wet.
Bron foto: Yonatan**

Meteen na het Loofhuttenfeest vieren de Joden nog een ander feest, namelijk Vreugde van de Wet. Het is een feest om te vieren dat men de Thora uit heeft. De Thora zijn de eerst vijf boeken van de Bijbel. Joden doen er telkens één jaar over om de hele Thora te lezen. Dit lezen van de Thora gebeurt in de synagoge. Op het feest zelf wordt ook uit de Thora gelezen maar voordat dat gebeurt, dansen de Joden in de synagoge met de Thorarollen in hun handen.

Inwijdingsfeest (Chanoeka)

Heel lang geleden, in de tweede eeuw voor Christus, was er een Syrische koning de baas in Israël. Hij was niet aardig voor de Joden. Ze mochten niet in God geloven en moesten van hem afgoden dienen. Ook zette hij afgodsbeelden in de tempel in Jeruzalem. De Joden werden hier heel boos om en kwamen in opstand. Uiteindelijk wonnen de Joden de oorlog en konden ze de tempel schoonmaken. Alle afgodsbeelden gingen eruit en de gouden kandelaar werd aangestoken. In een kruikje hadden ze precies genoeg olie om de zeven kaarsjes van de kandelaar één dag te laten branden. Maar er gebeurde een wonder. Uiteindelijk konden de kaarsjes wel acht dagen branden op de olie! Dat was precies genoeg tijd om nieuwe olie te regelen.

**Een kindje steekt een kaarsje aan tijdens Chanoeka.
Bron foto: Nati Shohat/Flash90**

Tijdens Chanoeka worden vaak donuts gegeten omdat daar veel olie in zit.

Tijdens het inwijdingsfeest denken Joden terug aan deze gebeurtenis en zijn ze heel blij. In huis hebben Joden een kandelaar met acht kaarsen. Elke dag van het feest wordt er een nieuwe kaars aangestoken. Tijdens het feest eten Joden ook veel gerechten met olie omdat het wonder ook met olie gebeurde. Je kunt dan bijvoorbeeld denken aan een soort olliebollen en in olie gebakken aardappelkoekjes.

Lotenfeest (Poerim)

Het Lotenfeest gaat over het verhaal van Esther uit de Bijbel. Esther woonde samen met veel andere Joden in Perzië. Op een gegeven moment wilde Haman, een heel belangrijke knecht van de Koning, het Joodse volk uitmoorden. Doordat Esther de vrouw was van de Koning, kon zij makkelijk naar de Koning toe en hem vragen of hij het niet wilde doen. Gelukkig luisterde de koning. Tijdens het Lotenfeest gaan de Joden naar de synagoge en daar wordt het hele verhaal van Esther voorgelezen uit de Bijbel. Telkens wanneer de naam Haman genoemd wordt, maakt iedereen in de synagoge heel veel lawaai zodat ze de naam niet kunnen horen. Tijdens het feest verkleden de mensen zich ook.

Joodse kinderen zijn verkled voor het Poerim-feest.

Bron foto: Gershon Elinson/Flash90

Joden dansen door de straat tijdens Poerim.

Bron foto: Photo by Nati Shohat/Flash90

Na het lezen van de Estherrol, eten de mensen Hamansoren. Dat zijn deeglapjes die in olie worden gebakken en bestrooid worden met poedersuiker. Tijdens het feest sturen mensen ook mandjes met lekkere dingen naar elkaar. Dat het feest 'Loten'-feest heet, komt doordat in het verhaal van Esther door Haman het lot geworpen werd om te bepalen op welke dag de Joden het beste vermoord konden worden. Gelukkig is dat uiteindelijk niet gebeurd en kunnen de Joden nu feest vieren!

Pesach

Met Pesach wordt door de Joden de uittocht uit Egypte gevierd. Het feest duurt acht dagen lang. Tijdens het feest mogen er geen spullen in huis zijn waar gist in zit. Gist zorgt ervoor dat brood rijst maar dat rijzen duurt heel lang. Toen de Joden uit Egypte wegtrrokken, hadden ze geen tijd om het brood te laten rijzen en daarom eten de Joden nu tijdens Pesach ook geen producten met gist. Een heel belangrijk onderdeel van het Pesachfeest is de Pesachmaaltijd. Dit wordt ook wel de sedermaaltijd genoemd. Seder betekent volgorde. Tijdens deze maaltijd moet alles volgens een bepaalde volgorde plaatsvinden.

Versgebakken Matzes.

Foto: Yossi Zeliogr/Flash90

Sederschotel.

Bron foto: Hadas Parush/Flash90

Aan het begin van de maaltijd moet het jongste kind van het gezin vier vragen stellen. Deze vragen hebben te maken met de maaltijd en nadat de vragen beantwoord zijn, wordt het verhaal van de uittocht verteld. Tijdens de sedermaaltijd staat er op tafel een sederschotel met allerlei kleine gerechten met een bijzondere betekenis. Op de schotel ligt bijvoorbeeld een lamsbotje dat doet denken aan het paasoffer. Ook ligt er een stukje bitter kruid op de schotel dat doet denken aan het slavenleven dat heel moeilijk/bitter was.

Andere gewoontes tijdens de maaltijd zijn dat er matses gegeten worden. Aan het begin van de maaltijd wordt er van één van de matses een stuk afgebroken en in een servet gedaan, dit wordt de afikoman genoemd. Aan het einde van de maaltijd is de afikoman verstopt. De kinderen moeten het dan zoeken. Tijdens de maaltijd worden er ook vier glazen wijn gedronken. Die vier glazen verwijzen naar beloftes die God gedaan heeft aan Israël.

Wekenfeest (Sjavoet)

Het wekenfeest duurt twee dagen en wordt zeven weken na Pesach gevierd. En daar komt ook de naam 'wekenfeest' vandaan. Op het wekenfeest vieren de Joden dat ze de wetten van God kregen. De Joden kregen deze wetten toen zij in de woestijn waren, op weg naar het Beloofde Land. Mozes mocht toen naar God toe, op de berg Nebo, en God gaf aan Mozes twee stenen met daarop de tien geboden. Tijdens het wekenfeest mogen kinderen de tien geboden in de synagoge opzeggen.

Een Joods jongetje marcheert met een Thorarol tijdens het Wekenfeest.

Bron foto: Yossi Zeligier/Flash9

Het wekenfeest is ook een oogstfeest. Vroeger brachten boeren tijdens het feest hun eerstelingen naar de tempel. Daarmee wordt het eerste gedeelte van de oogst bedoelt. Tegenwoordig zijn er door de straten optochten van kinderen met bloemenkransen en fruitmandjes. De synagogen zijn tijdens het Wekenfeest ook versierd met bloemen en planten. Op de eerste dag worden in de synagoge de tien geboden gelezen en op de tweede dag het verhaal van Ruth. Een gebod uit de Thora is dat mensen een deel van de oogst op het land moeten laten liggen voor de armen. Ruth ging deze overblijfselen rapen op het veld van Boaz. Tijdens het wekenfeest eten mensen veel melkproducten, bijvoorbeeld blintzes, dat zijn dunne pannenkoekjes. De reden dat mensen melkproducten eten, is dat melk het belangrijkste eten is van een baby. Zo belangrijk als melk is voor een baby, zo belangrijk is Gods wet voor een mens.

Kinderen zijn met bloemen versierd voor het wekenfeest.

Bron foto: Miriam Alster/FLASH9

